

Het land van windmolens en klompen

Mijn naam is Judith Zengers. Ik ben één van de bezorgde bewoners uit de dorpen Berghem, Haren, Deursen-Dennenburg, Huisseling, Koolwijk en Ravenstein die zijn geconfronteerd met de plannen voor het realiseren van 9 windturbine's in de polder Stijbeemden. Wij zijn van mening dat u meer dan genoeg windturbine's aan het plannen bent in Elzenburg-De Geer en tussen Oss-Den Bosch en vragen u dan ook dit gebied in nabijheid van bebouwing en met bijzondere landschappelijke en natuurwaarden te ontzien.

In Parijs is afgesproken dat landen in 2030 40% minder broeikasgassen moeten uitstoten. Verder is er de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn (1). En daar gaat Nederland weer. **Het braafste jongetje van de klas.** Onze overheid wil niet 40% maar 49% CO2 reductie behalen en denkt er zelfs over na om te gaan voor 55% reductie. Torenhoge ambities in **het meest dichtstbevolkte land van Europa.**

Het plan in het ontwerp Klimaatakkoord is om 35 TWh op land op te wekken. Dat zijn ongeveer 3.000 windturbines (12 miljoen kWh per jaar per windturbine). Met windturbines met een tiphoogte van 200 meter zal er in Nederland waarschijnlijk geen plek meer zijn waar we geen uitzicht op windturbines zullen hebben. Ach, we zijn tenslotte het 'land van de molens'. Om in Oss in de elektriciteitsbehoefte te voorzien van bijna 40.000 inwoners zijn 23 windturbines nodig. **Waarom wordt er dan aangestuurd op een gigantisch aantal wat alle open ruimte opslokt en de leefomgeving van mensen en dieren verstoort?**

Heeft u in de gaten wat het doet met uw eigen inwoners? Omwonenden hebben al slapeloze nachten op het moment dat de plannen worden aangekondigd. Er zijn namelijk zoveel zaken die nog niet goed onderzocht zijn en nog niet goed geregeld in wetgeving.

De Raad van State, maar we zien het ook bij de beantwoording van de zienswijzen bij windmolenpark Elzenburg de Geer, wijzen bezwaar na bezwaar van de hand. Er wordt verwezen naar de Nederlandse geluidswetgeving en dan blijken de plannen voor windturbines binnen de geldende normen te liggen. Ten aanzien van bezwaren over laagfrequent geluid wordt aangegeven dat er te weinig bewijs is. Het is te gemakkelijk dat u en de Raad van State richting bezorgde omwonenden en bezwaarmakers verwijst naar de huidige Nederlandse geluidswetgeving en verwijst naar de richtlijnen van de WHO. De WHO concludeert dat deze onderzoeken te weinig bewijs leveren. **Maar, betekent geen bewijs dan dus dat het ook niet ongezond is?** De Wereldgezondheidsorganisatie heeft haar richtlijnen gebaseerd op een review van onderzoeken die zijn gedaan tussen 2010 en 2015. Echter, juist de afgelopen jaren, dus sinds 2015, is onderzoek verschenen op basis waarvan sterk moet worden getwijfeld aan de juistheid van de richtlijnen van de WHO.

Wetenschappers concluderen dat windturbines 'zeer waarschijnlijk' leiden tot gezondheidsklachten voor omwonenden. Het gaat dan over omwonenden met een geluidsbelasting van laagfrequent geluid binnenshuis boven 15 decibel en over omwonenden die worden blootgesteld aan een geluidsbelasting van hoorbaar geluid op de gevel van 35 decibel. Er zijn verhoogde risico's op beroerte, hart- en vaatziekten (3), een verhoogde activiteit in bepaalde delen van het brein die van belang zijn voor de emotionele en autonome regulatie, concentratieverlies, vermoeidheid, werkuitval, ernstige hinder (4), depressiviteit en slaapproblemen (5).

In Nederland wordt getoetst aan de norm van 47 decibel. Deze norm doet geen recht aan het aandeel in de hinder dat door laag frequent geluid wordt gegenereerd. Gidslanden zoals Duitsland en

Denemarken hebben deze bron van gezondheidsschade onderkend en daar hun regelgeving op aangepast, om zodoende de bevolking voldoende bescherming te bieden.

Heeft u dan niet geleerd van de dossiers rondom digoxine, roken, Q-koorts en hoogspanningslijnen?

Laten we a.u.b. geen windturbines bouwen waarvan over enkele jaren wel duidelijk is dat deze relevante invloed hebben op de gezondheid van mensen! **Dit is ook uw zorgplicht!**

Naast risico's voor de gezondheid van uw inwoners is er ook de impact op de leefomgeving van dieren zoals de plas-dras gebieden waar nu zoveel weidevogels zijn teruggekeerd met veel subsidiegeld. We hebben het over de impact op het open landschap, waar we geen bomen willen hebben, maar waar het nu opeens is toegestaan om grote windturbines te plaatsen en waar bomen worden geplant om zicht op turbines weg te nemen maar dus ook het zicht op de open polder. We hebben het over verstoring van de woonomgeving als gevolg van geluid, verlichting en slagschaduw om het nog maar niet te hebben over de daling van onroerend goed.

Leg ons, inwoners van Oss, eens uit waarom u actief aanstuurt op het plaatsen van windturbines voor andere gemeenten en waarom u op de troepen vooruit wilt lopen. En waarom u ons als inwoners willens en wetens blootstelt aan gezondheidsrisico's, een collectieve daling van onroerend goed en een gigantische aantasting van onze leefomgeving. Wij wensen niet het nieuwe Groningen te zijn en wij nemen aan dat u als onze gekozen vertegenwoordigers dat ook snapt.

Wij vragen u dan ook om de ambities voor de plaatsing van windturbines in de gemeente Oss te verlagen en nu al een uitspraak te doen over de polder Stijbeemden. Om dit kracht bij te zetten kunt u aangeven dat deze polder niet in de Regionale Energie Strategie kaarten zal worden opgenomen.

Zie www.tegenwindstijbeemden.nl

info@tegenwindstijbeemden.nl

1. https://www.europa-nu.nl/id/vhesf063wxu9/europese_aanpak_klimaatverandering
2. <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2018/12/21/ontwerp-klimaatakkoord>
3. Poulsen A.H. et al. Short-term nighttime wind turbine noise and cardiovascular events: A nationwide case-crossover study from Denmark. *Environment International* 114 (2018) 160–166.
4. <https://ehp.niehs.nih.gov/doi/10.1289/EHP3909>
5. Weichenberg M. et al. Altered cortical and subcortical connectivity due to infrasound administered near the hearing threshold ±Evidence from fMRI. *PLoS ONE* 12(4): e0174420. April 2017.